

SCB EIC Consumer survey 2024 :

ทางออกหนี้ครัวเรือนไทย... ได้อย่างไรให้ยั่งยืน และตรงกลุ่ม

Executive summary

สัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับสูงเกือบ 90% แม้จะปรับลดลงตั้งแต่ต้นปี แต่กลับเป็นผลจากสินเชื่อกาครัวเรือนมีแนวโน้มหดตัวลงมาก ทั้งนี้ SCB EIC ประเมินว่า แม้จะมีมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เกิด COVID-19 แต่คุณภาพสินเชื่อรายย่อยทั้งระบบมีแนวโน้มจะปรับเปลี่ยน ท่ามกลางมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อรายย่อยของสถาบันการเงินที่คาดว่าจะยังมีทิศทางเข้มงวดต่อเนื่อง โดยพบสาเหตุข้อเท็จจริงผ่านการวิเคราะห์ฐานข้อมูลลูกหนี้รายย่อยของเครดิตบูโร ตลอดช่วงเวลาดังเกิด Covid-19 จนถึงสิ้นปี 2023 ดังนี้

- ลูกหนี้บุคคล NPL มากกว่า 70% ยังไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้อย่างสม่ำเสมอ
- ลูกหนี้บุคคล SM ราว 70-80% มีโอกาสจะกลายเป็น NPL โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อส่วนบุคคล หนี้บัตรเครดิต และสินเชื่ออื่น
- แม้ลูกหนี้บุคคล NPL ส่วนหนึ่งได้รับความช่วยเหลือผ่านมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ไปบ้างแล้ว แต่สัดส่วนที่ลูกหนี้กลุ่มนี้กลับมาชำระหนี้ได้ตามปกติยังคงค่อนข้างต่ำมาก ทั้งในกลุ่มเจ้าหนี้ Bank และ Non-Bank คิดเป็นเพียง 8.2% และ 6.4% ตามลำดับ

แนวโน้มคุณภาพสินเชื่อที่แย่ลงและปัญหาหนี้ครัวเรือนไทยที่จะคลี่คลายช้า สอดคล้องกับผลสำรวจ SCB EIC Consumer survey 2024 ซึ่งพบว่า กลุ่มคนมีหนี้ที่มีรายได้น้อยยังมีปัญหา 3 ด้านสำคัญ คือ

- มีปัญหารายได้ไม่พอรายจ่ายเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และยังมีปัญหานี้สินสะสมเนื่องจากการค้างชำระหนี้บ่อยและการจ่ายหนี้เพียงขั้นต่ำ โดยเฉพาะผู้มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท/เดือน ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่า 80% ที่มีปัญหา รายได้ไม่พอจ่ายและมีพฤติกรรมจ่ายหนี้ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งรวมถึงผู้ที่จ่ายชำระหนี้ได้สม่ำเสมอแต่จ่ายแค่ขั้นต่ำ
- มีปัญหาหนี้ดอกเบี้ยหรือหนี้ที่มีดอกเบี้ยผิดนัดแพง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมเลือกจ่ายคืนหนี้ที่ค้างชำระนานที่สุดก่อน หรือหนี้ที่เจ้าหนี้ติดตามทวงถามมากที่สุดก่อน
- มีปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อมากกว่ากลุ่มอื่น พบว่ามากกว่า 60% มีปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อ และเกือบครึ่งหนึ่งไม่สามารถกู้เงินได้เลย คนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือสถาบันการเงินได้ เพราะไม่เข้าใจเงื่อนไข หรือเห็นว่ากระบวนการค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน

SCB EIC ประเมินว่า 1 ใน 3 ของครัวเรือนไทยที่มีหนี้ยังไม่หลุดพ้นจากปัญหารายได้ไม่พอรายจ่ายในระยะ 5 ปีข้างหน้า โดยเฉพาะครัวเรือนรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท/เดือน ซึ่งคิดเป็น 1 ใน 3 ของครัวเรือนที่มีหนี้ (หรือราว 3 ล้านครัวเรือน) อย่างไรก็ดี ยังมีลูกหนี้กลุ่ม Potential ที่มีปัญหาชำระหนี้ชั่วคราว และจะกลับมาคืนหนี้ได้เป็นปกติ หากได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพิ่มเติม

แนวทางแก้หนี้ครัวเรือนไทยอย่างยั่งยืน จึงควรปรับให้ตรงกับปัญหาแต่ละกลุ่ม และสร้างแรงจูงใจรับพฤติกรรมให้สามารถกลับมาชำระหนี้ได้ แบ่งได้ 3 กลุ่มลูกหนี้ ดังนี้

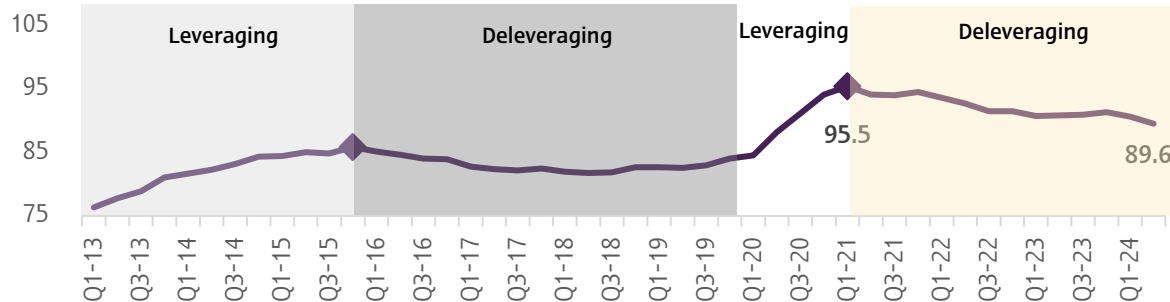
- (1) กลุ่มที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ : “ให้เข้าถึง” ด้วยการดึงลูกหนี้ออกจากระบบเข้าสู่ในระบบผ่าน Risk-based pricing หรือการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงของลูกหนี้เพื่อให้เจ้าหนี้ในระบบสามารถช่วยเหลือลูกหนี้วงกว้างมากขึ้น การพัฒนาระบบสินเชื่อด้วยข้อมูลทางเลือก (Alternative data) เพื่อช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของผู้กู้เพิ่มเติม การเพิ่มรายได้ผ่านการเสริมทักษะหรือเปลี่ยนอาชีพ และการเสริมสร้างความรู้ทางการเงิน เน้นพฤติกรรมที่ดีในการก่อหนี้และการจัดลำดับการชำระหนี้
- (2) กลุ่มที่ได้รับความช่วยเหลือ แต่ยังไม่ฟื้นตัว : “ให้เริ่มฟื้น” ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ระยะยาวให้ครอบคลุมขึ้น การเพิ่มรายได้ผ่านการเสริมทักษะหรือเปลี่ยนอาชีพ รวมถึงการติดตามและให้คำปรึกษาทางการเงินเชิงรุก
- (3) กลุ่มที่ได้รับความช่วยเหลือ และมีแนวโน้มฟื้นตัวได้ : “ให้ฟื้นต่อ” ด้วยการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการฟื้นตัว ในรูปแบบสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและอาชีพ การเสริมสร้างความรู้ทางการเงิน เน้นสร้างวินัยทางการเงิน และการส่งเสริมการออม โดยภาครัฐช่วยสนับสนุนเงินออมสมทบตามสัดส่วน เพื่อสร้างนิสัยการออมในระยะยาว
- (4) กลุ่มที่มีความสามารถในการชำระหนี้ : “ให้มั่นคง” ด้วยการป้องกันความเสี่ยงผิดนัดชำระหนี้ โดยติดตามสถานะลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง การสร้างแรงจูงใจทางการเงินให้ชำระคืนหนี้ล่วงหน้า ตลอดจนช่วยสร้างพฤติกรรมที่ดีส่งเสริมวินัยการออมระยะยาวเพื่อเพิ่มการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีผลตอบแทนเพียงพอต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยแนวทางช่วยเหลือสำหรับลูกหนี้ทุกกลุ่ม ได้แก่ (1) ขยายความครอบคลุมมาตรการปรับโครงสร้างหนี้แบบร่วมจ่าย (Copayment) ระหว่างภาครัฐและเจ้าหนี้ในระบบแบบ risk-sharing ให้ครอบคลุมทั้งลูกหนี้ Bank (รวม SFIs) และ Non-Bank ทุกกลุ่ม รวมถึงเพิ่มแรงจูงใจให้ลูกหนี้อยากปิดจบหนี้ได้เร็วขึ้น และ (2) การสร้างฐานข้อมูลกลางสำหรับลูกหนี้ โดยใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลและติดตามสถานะลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปรับมาตรการช่วยเหลือได้เหมาะสมและทันการณ์

หนี้ครัวเรือนไทยต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับสูงเกือบ 90% แม้ปรับลดลงมาตั้งแต่ต้นปี เป็นผลจากสินเชื่อ ชะลอลงมากเป็นสำคัญ

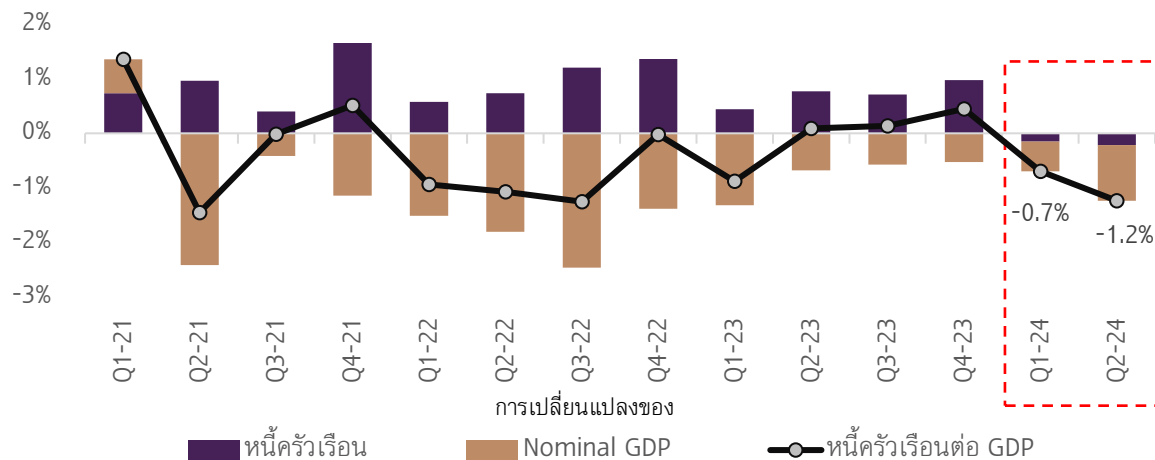
หนี้ครัวเรือนไทยต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับสูง

หน่วย : %GDP

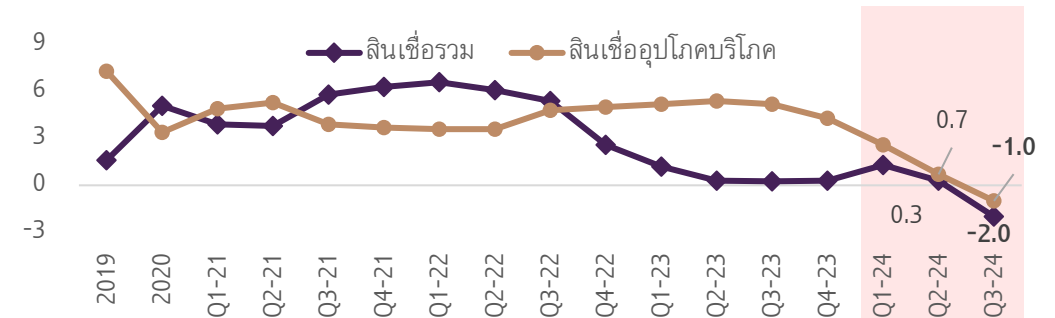
ที่มาของการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP เทียบไตรมาสก่อน

หน่วย : %GDP, QOQ changed

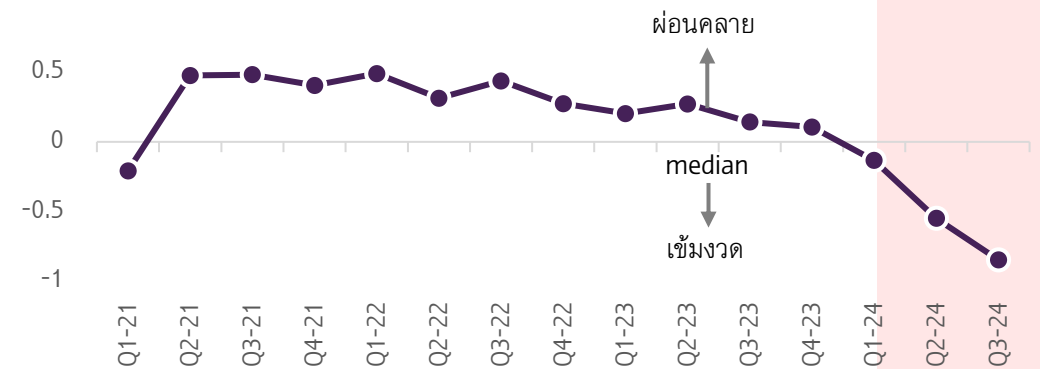
สินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์และบริษัทในเครือหดตัวแรงขึ้น

หน่วย : %YOY

มาตรฐานการให้สินเชื่อครัวเรือนของสถาบันการเงินไทยเข้มงวดสุดในรอบ 3 ปี

หน่วย : Z-score, 4QMA ตัวเฉลี่ยตามยอดคงค้างแต่ละประเภทสินเชื่อ, Credit conditions survey

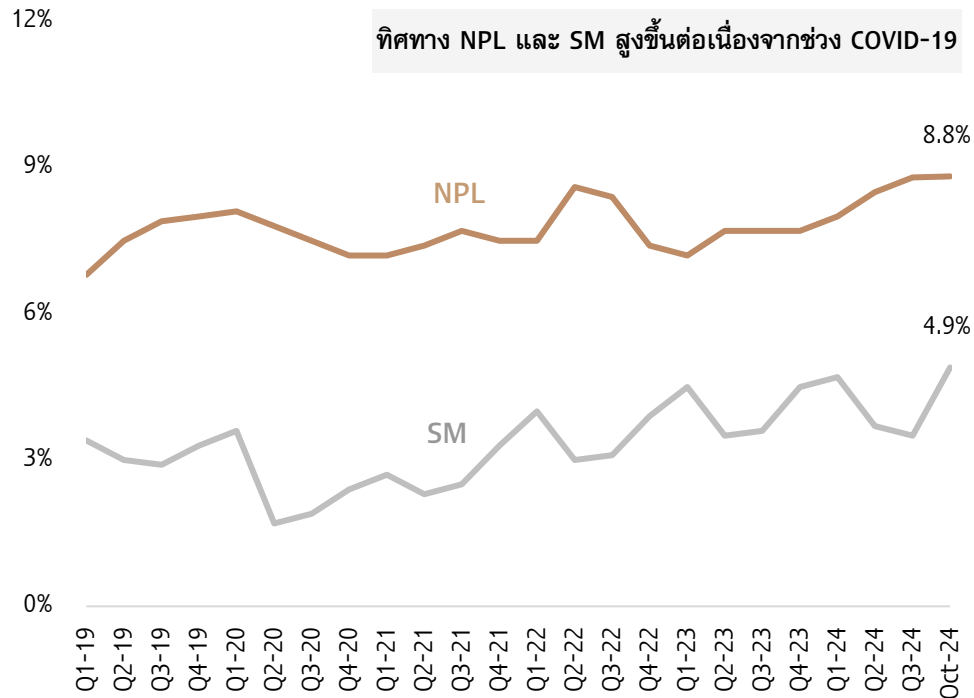

สินเชื่อภาคครัวเรือนมีแนวโน้มหดตัวลงมาก โดยจากผลสำรวจภาวะและแนวโน้มการปล่อยสินเชื่อ โดย ธปท. พบว่า ในไตรมาส 3 สถาบันการเงินมีมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อรายย่อยที่เข้มงวดขึ้นทุกประเภท จากความกังวลภาวะเศรษฐกิจโดยรวม และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า

ข้อมูลเครดิตบูโรชี้ว่า คุณภาพสินเชื่อรายย่อยทั้งระบบมีแนวโน้มแย่ลงต่อเนื่อง สะท้อนว่าปัญหานี้ครัวเรือนจะคลี่คลายได้ช้าเนื่องจาก (1) ลูกหนี้บุคคล NPL มากกว่า 70% ยังไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้สม่ำเสมอ

สัดส่วนสินเชื่อรายย่อยด้วยคุณภาพ (NPL) และสินเชื่อที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM)

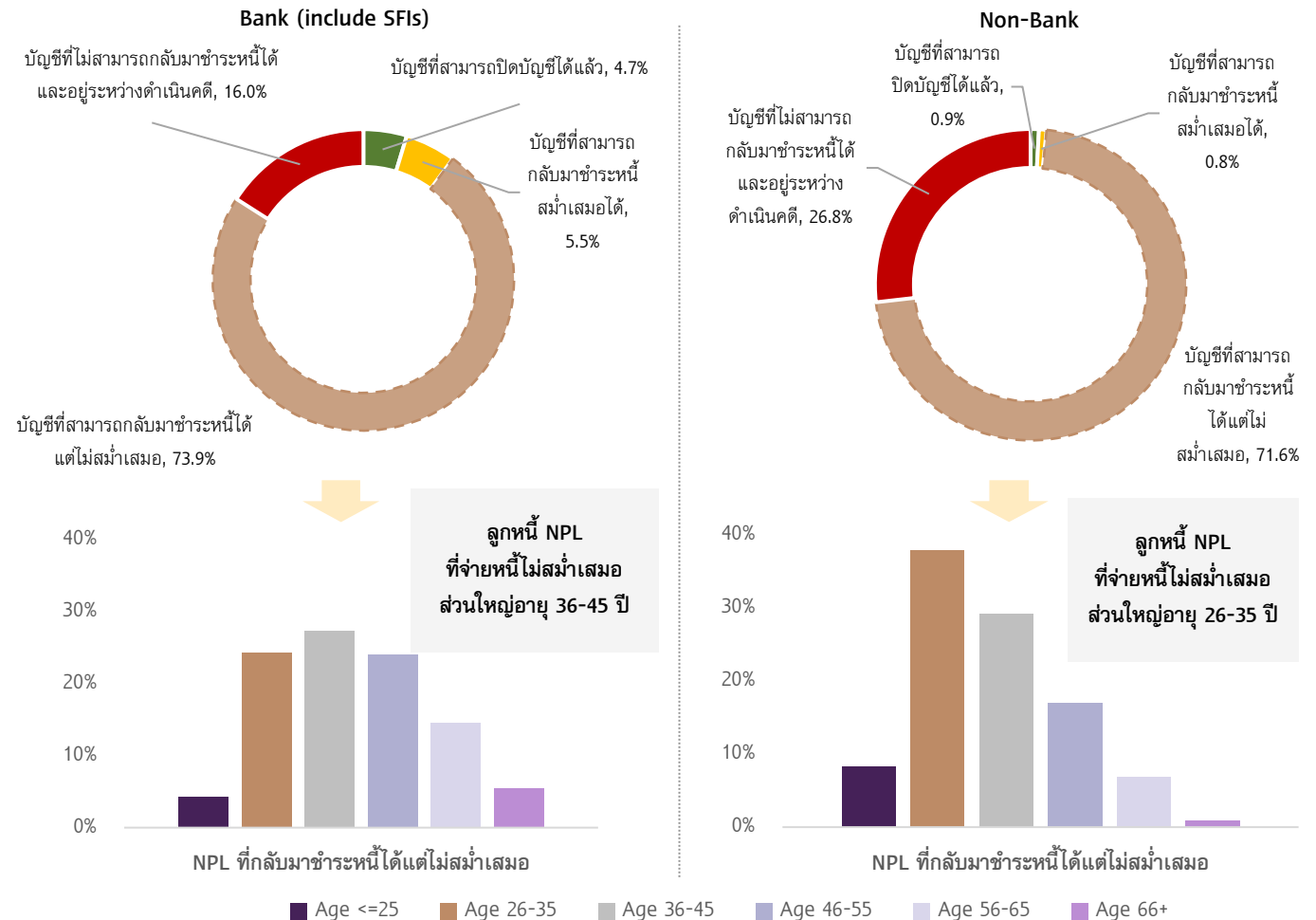
หน่วย : % ของการผิดนัดชำระหนี้ต่อลูกหนี้รายย่อยทั้งหมด

หมายเหตุ : 1) ข้อมูลของลูกหนี้ NPL บุคคล ตลอดช่วง 16 ไตรมาส ตั้งแต่ ไตรมาส 1/2020 – ไตรมาส 4/2023
 2) ประเภทลูกหนี้ NPL บุคคลแบ่งตามสถานะบัญชีและ DPD (Days passed due) เป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ลูกหนี้ที่สามารถกลับมาชำระหนี้และปิดบัญชีได้ (2) ลูกหนี้ที่กลับมาชำระหนี้ได้สม่ำเสมอ คือ บัญชีลูกหนี้ NPL ที่กลับมาไม่มีสถานะปกติ และ DPD < 30 วัน ตลอดทั้งปี 2024 (3) ลูกหนี้ที่ไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้สม่ำเสมอ และ (4) ลูกหนี้ที่ไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้และถูกดำเนินคดี

สถานะบัญชีของลูกหนี้รายย่อยที่ยังเป็น NPL ตั้งแต่เกิด COVID-19 – ไตรมาส 4/2023 แบ่งตามประเภทเจ้าหนี้

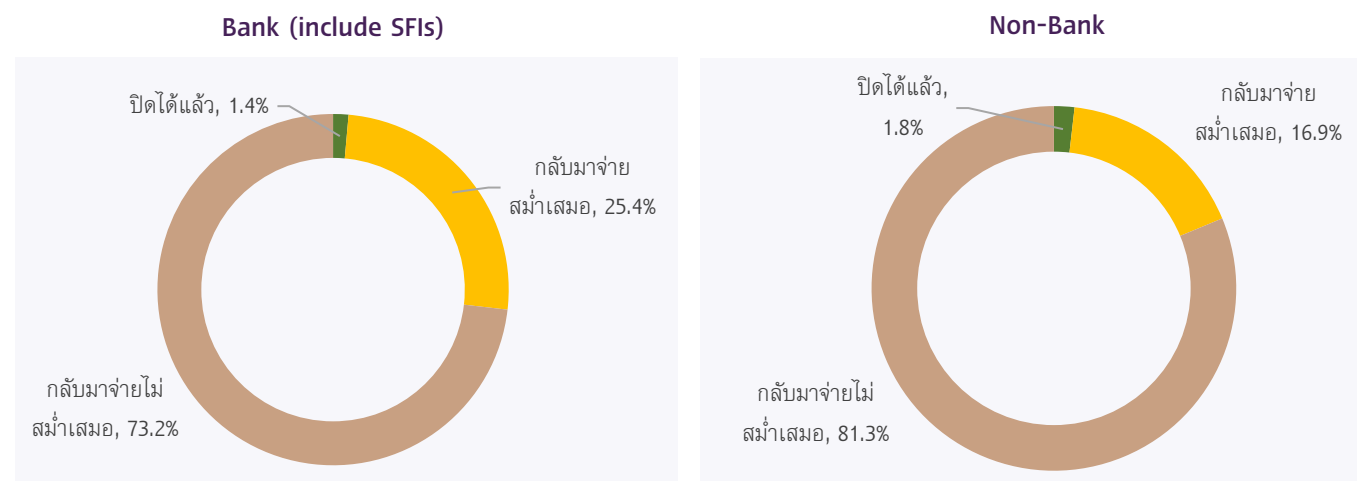
หน่วย : % จำนวนบัญชีลูกหนี้ NPL

(2) ลูกหนี้บุคคล SM ราว 70-80% มีโอกาสจะกลายเป็น NPL โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อส่วนบุคคล หนี้บัตรเครดิต และสินเชื่ออื่น

สถานะบัญชีของลูกหนี้รายย่อยที่ยังเป็น SM ตั้งแต่เกิด COVID-19 – ไตรมาส 4/2023 แบ่งตามประเภทเจ้าหนี้

หน่วย : % จำนวนบัญชีลูกหนี้ SM ทั้งหมด

↓ สัดส่วนบัญชีลูกหนี้สถานะ SM ที่กลายเป็น NPL ↓

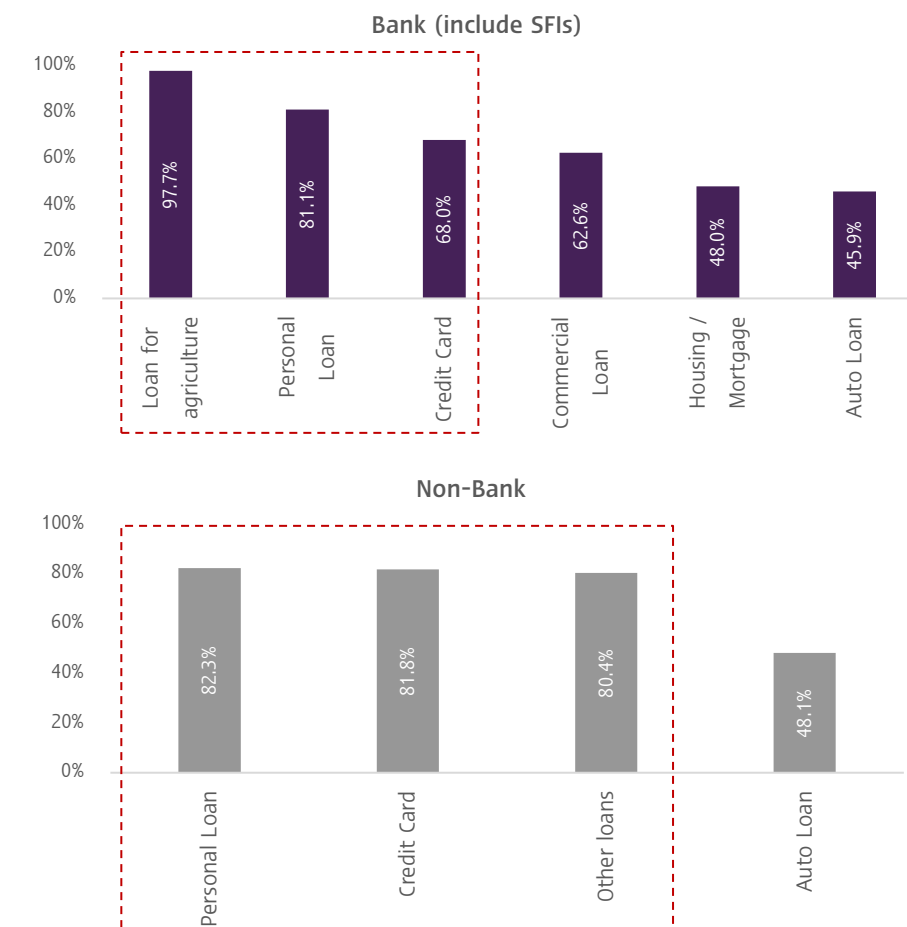
74%

79%

ระยะเวลาที่บัญชีของลูกหนี้จะเปลี่ยนสถานะจาก SM กลายเป็น NPL โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1.6 ไตรมาส หรือโดยประมาณ 5-6 เดือน

สัดส่วนบัญชีลูกหนี้ SM ที่กลายเป็น NPL แบ่งตามประเภทสินเชื่อและเจ้าหนี้

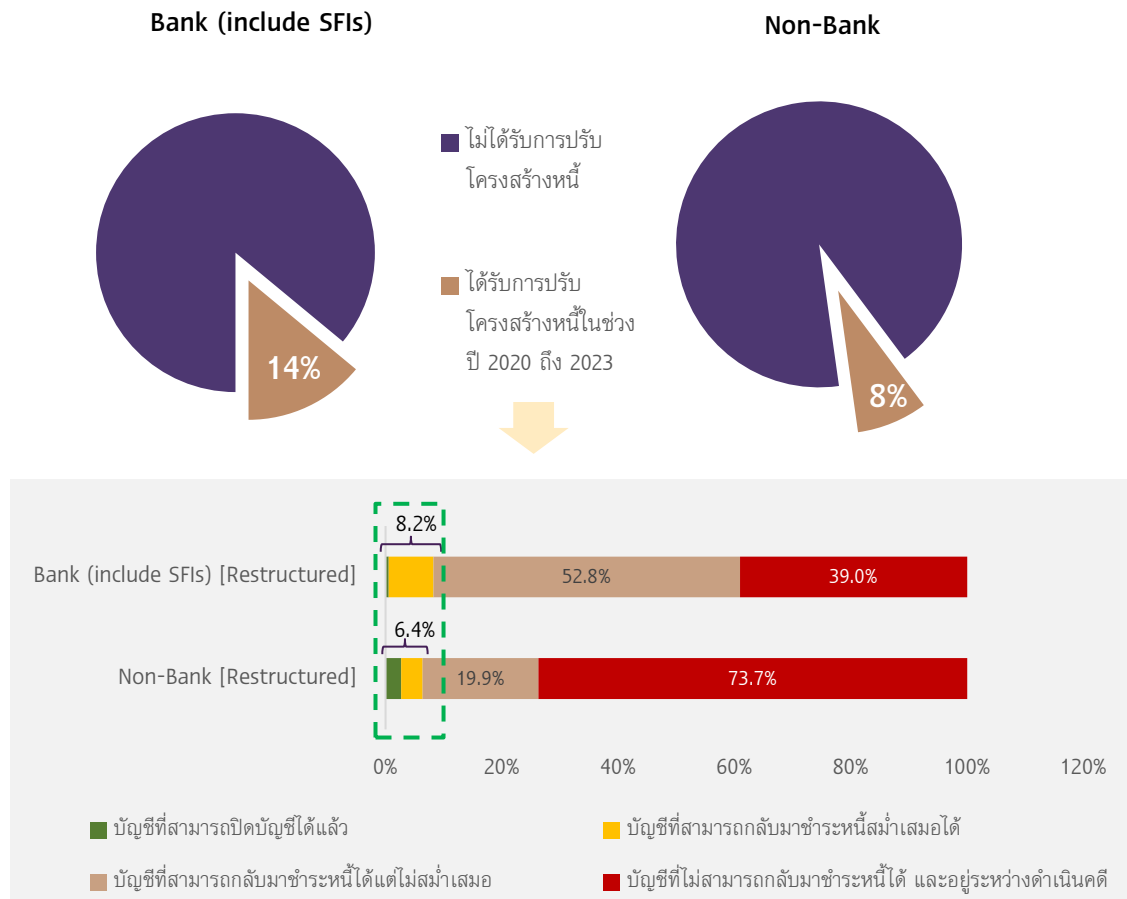
หน่วย : % , นับตั้งแต่เกิด COVID-19 – ไตรมาส 4/2023 แบ่งตามประเภทเจ้าหนี้

(3) แม้ลูกหนี้บุคคล NPL ส่วนหนึ่งจะได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ไปแล้ว แต่โอกาสที่จะกลับมาชำระหนี้ได้ตามปกติยังค่อนข้างต่ำมาก ทั้งในกลุ่มเจ้าหนี้ Bank และ Non-Bank

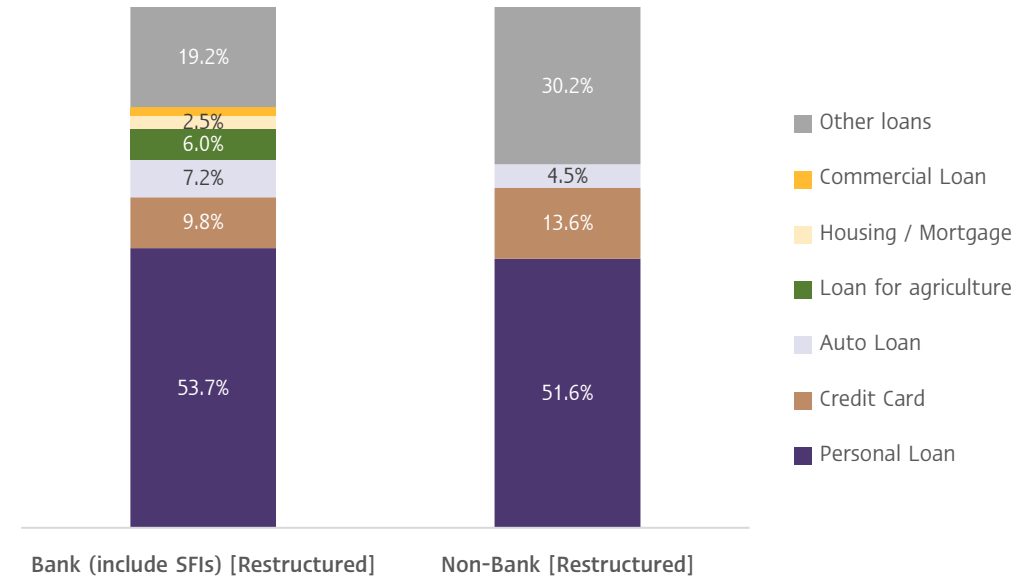
สัดส่วนบัญชีลูกหนี้ NPL ที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้ในช่วงปี 2020 ถึงสิ้นปี 2023

หน่วย : % สัดส่วนจำนวนบัญชีลูกหนี้ NPL

สัดส่วนบัญชีลูกหนี้ NPL ที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้ในช่วงปี 2020 ถึงสิ้นปี 2023 แบ่งตามประเภทสินเชื่อ

หน่วย : % สัดส่วนจำนวนบัญชีลูกหนี้ NPL ที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้

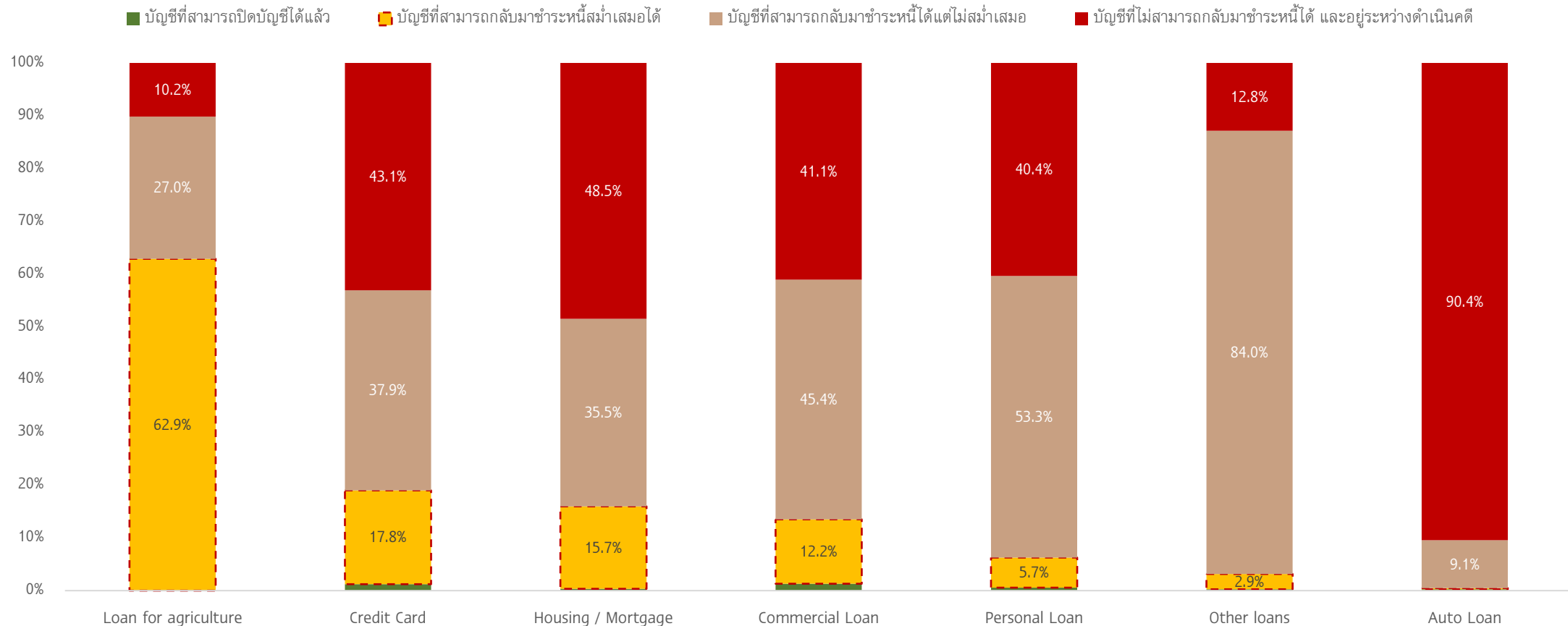
ผลการปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่ช่วง COVID-19 ถึงสิ้นปี 2023 :

- สัดส่วนลูกหนี้ NPL รายย่อยที่ได้รับความช่วยเหลือปรับโครงสร้างหนี้จาก Bank (รวม SFIs) และ Non-Bank อยู่ที่ 14% และ 8% ตามลำดับ ซึ่งความช่วยเหลือจาก Bank กระจายอยู่ในสินเชื่อหลายประเภท ขณะที่ในด้านของ Non-Bank จะกระจายในสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิตเป็นหลัก สะท้อนโครงสร้างสินเชื่อที่แตกต่างกัน
- ลูกหนี้ NPL ของ Bank และ Non-Bank ที่ได้รับปรับโครงสร้างหนี้และกลับมาชำระหนี้ได้ตามปกติมีเพียง 8.2% และ 6.4% ตามลำดับ
- ขณะที่ลูกหนี้ NPL ของ Bank ที่กลับมาชำระหนี้ได้แต่ไม่สม่ำเสมอมีมากถึง 53% แต่ลูกหนี้ NPL ของ Non-Bank เกือบ 3 ใน 4 ไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้และอยู่ระหว่างดำเนินคดี

(4) Bank (รวม SFIs) ช่วยปรับโครงสร้างหนี้ให้ลูกหนี้เกษตรกลับมาชำระหนี้ได้ปกติมากที่สุด รองมาคือ หนี้บัตรเครดิต หนี้การค้า แต่เกือบครึ่งยังกลับมาจ่ายคืนหนี้ได้ไม่สม่ำเสมอ

สัดส่วนบัญชีลูกหนี้ NPL ของเจ้าหนี้ Bank (รวม SFIs) และได้รับการปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่เกิด COVID-19 – ไตรมาส 4/2023 แบ่งตามประเภทสินเชื่อ

หน่วย : % สัดส่วนจำนวนบัญชีลูกหนี้ NPL ที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้

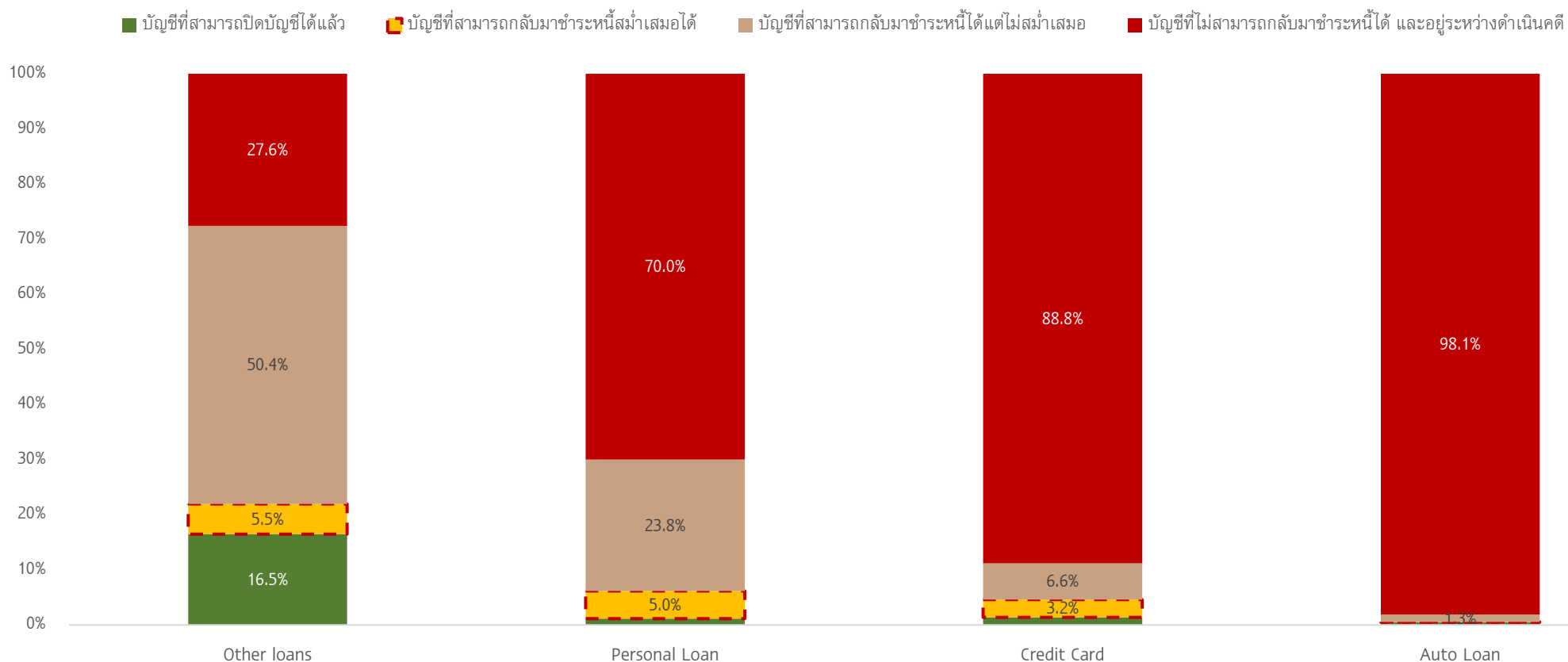

หมายเหตุ : Other loans เช่น สินเชื่อเช่าซื้ออื่น ๆ (ที่ไม่รวมรถยนต์) และ Nano Finance
ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลเครดิตบูโร

(5) Non-Bank ช่วยปรับโครงสร้างหนี้ให้ลูกหนี้ NPL สินเชื่ออื่น ๆ มีโอกาสกลับมาชำระหนี้ได้มากที่สุด และช่วยกลุ่มลูกหนี้ส่วนบุคคลได้บ้าง ขณะที่ลูกหนี้รถยนต์และบัตรเครดิต ช่วยให้กลับมาชำระหนี้ได้เป็นปฏิน้อยมาก

สัดส่วนบัญชีลูกหนี้ NPL ของเจ้าหนี้ Non-Bank และได้รับการปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่เกิด COVID-19 – ไตรมาส 4/2023 แบ่งตามประเภทสินเชื่อ

หน่วย : % สัดส่วนจำนวนบัญชีลูกหนี้ NPL ที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้

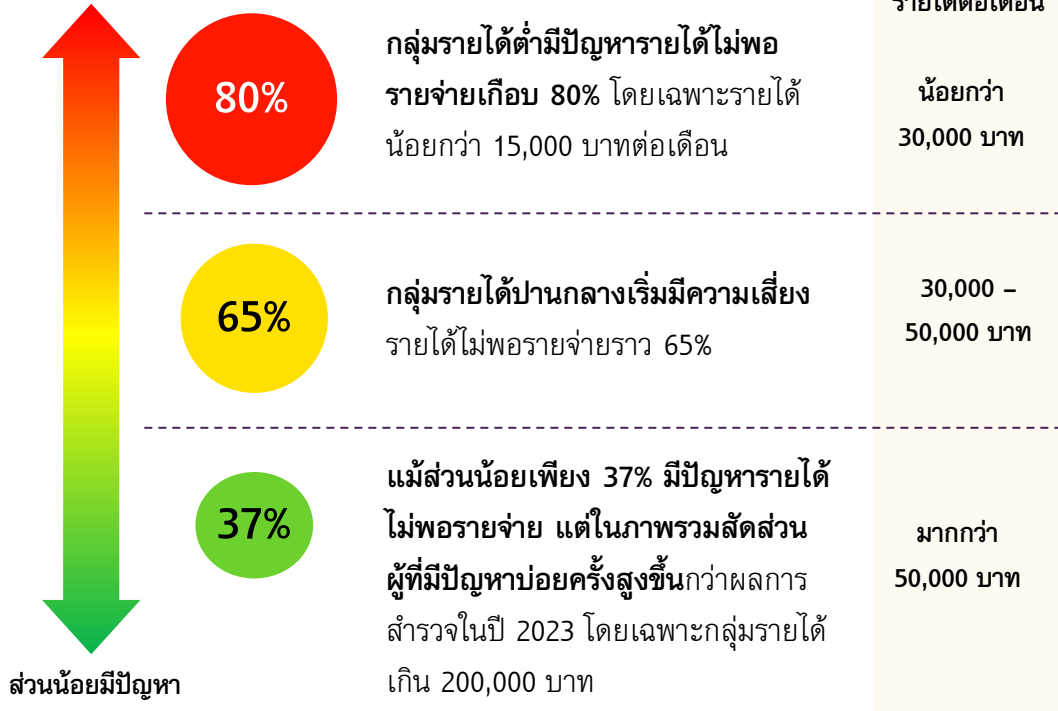

สอดคล้องกับผลสำรวจ SCB EIC Consumer survey 2024 ที่ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ลูกหนี้ NPL กลับมาชำระหนี้ปกติได้น้อย ส่วนหนึ่งเพราะผู้มีรายได้น้อย (1) มีปัญหารายได้ไม่พอจ่ายเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และ (2) มีปัญหาหนี้สะสมจากพฤติกรรมค้างชำระหนี้บ่อยและจ่ายขั้นต่ำ

สัดส่วนผู้มีปัญหารายได้ไม่พอรายจ่าย (รวมรายจ่ายหนี้) ตามระดับรายได้

หน่วย : % ของผู้ตอบที่มีหนี้แต่ละระดับรายได้

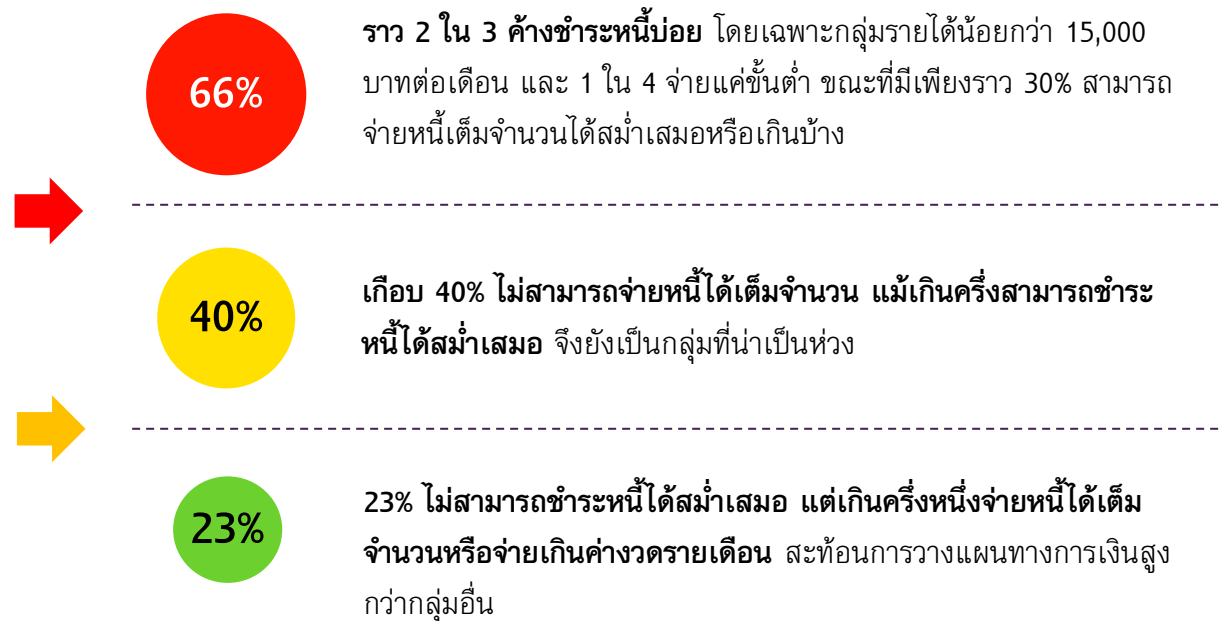
ส่วนมากมีปัญหา

กลุ่มผู้บริโภครายได้น้อยส่วนมากมีปัญหา รายได้ไม่พอรายจ่าย โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยต่อเดือน ไม่เกิน 15,000 บาท สัดส่วนมากกว่า 80% ที่มีปัญหารายได้ไม่พอจ่าย

ความสม่ำเสมอและลักษณะการจ่ายคืนหนี้ต้องงวด

หน่วย : % ของผู้ตอบที่มีหนี้แต่ละระดับรายได้

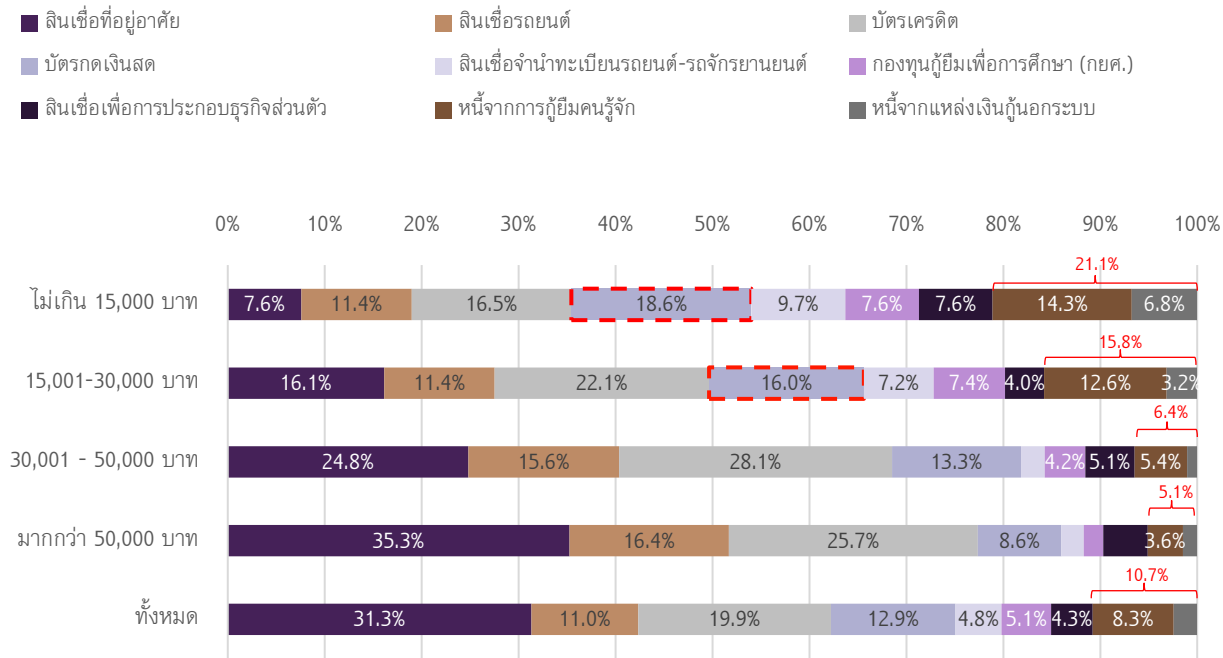

กลุ่มผู้บริโภครายได้น้อยกว่าครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมค้างชำระหนี้บ่อยครั้ง หรือแม้จะจ่ายหนี้ได้สม่ำเสมอแต่จ่ายแค่ขั้นต่ำ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท สัดส่วนมากกว่า 66% ที่อาจมีปัญหานี้สะสมในระยะยาว

(3) มีหนี้นอกระบบและหนี้อัตราดอกเบี้ยสูงในสัดส่วนสูง ซึ่งเป็นหนี้ที่มีดอกเบี้ยพุดนัฒพ และ (4) จัดลำดับคินหนีที่ค้ำชำระบานสุดก่อน หรือหนีที่เจ้าหนีติดตามทวงถามมากสุดก่อน

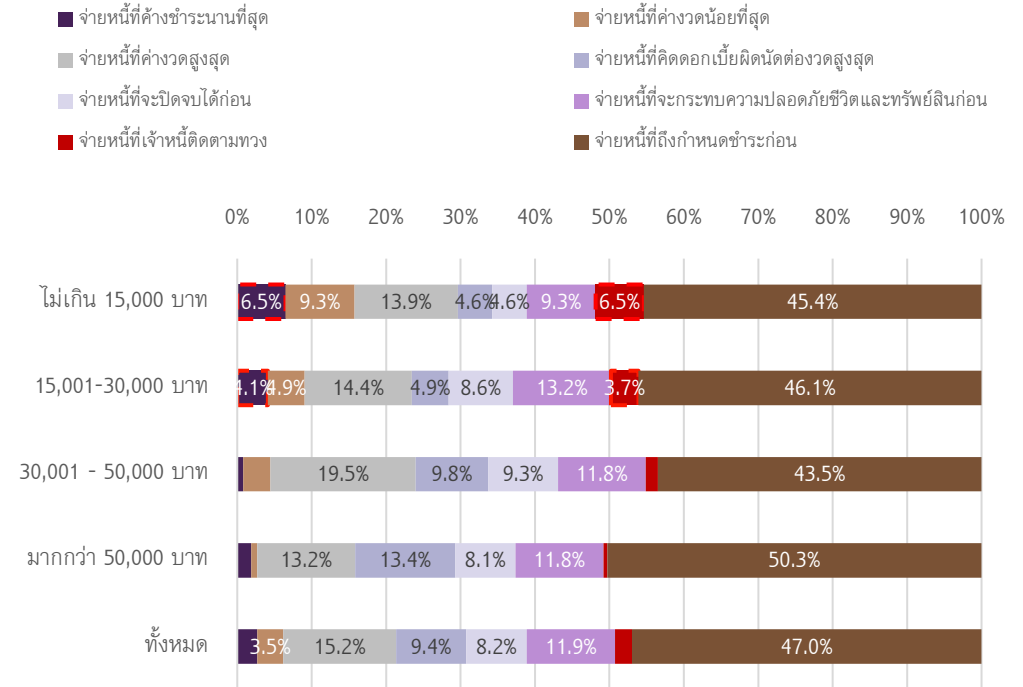
ลัดส่วนประเภทของหนี้สิน แบ่งตามระดับรายได้

หน่วย : % ของผู้ตอบที่มีหนี้แต่ละระดับรายได้

ลัดส่วนลำดับความสำคัญในการจ่ายหนี้สิน แบ่งตามระดับรายได้

หน่วย : % ของผู้ตอบที่มีหนี้แต่ละระดับรายได้

การจัดลำดับการจ่ายคินหนี้ของผู้มีหนี้ :

- (1) ส่วนใหญ่ในทุกกลุ่มรายได้จะจ่ายหนี้ที่ถึงกำหนดชำระก่อนเป็นอันดับแรก ถัดมาเป็นหนี้ที่มีค้ำงวดสูงที่สุด และหนี้ที่จะกระทบความปลอดภ้ยของชีวิตและทรัพย์สิน
- (2) สำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย จะมีลัดส่วนการจ่ายคินหนี้ที่ค้ำชำระบานที่สุด หรือจ่ายหนี้ที่ถูกรติดตามทวงถามสูงที่สุดเทียบทุกกลุ่มรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มรายได้ไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน ซึ่งอาจเห็นได้ว่ากลุ่มรายได้นี้มีแนวโน้มเผชิญปัญหาหนี้สะสม และมีหนี้นอกระบบ หรือมีหนี้ที่มีดอกเบี้ยพุดนัฒชำระหนี้สูง เช่น บัตรกดเงินสด เป็นต้น

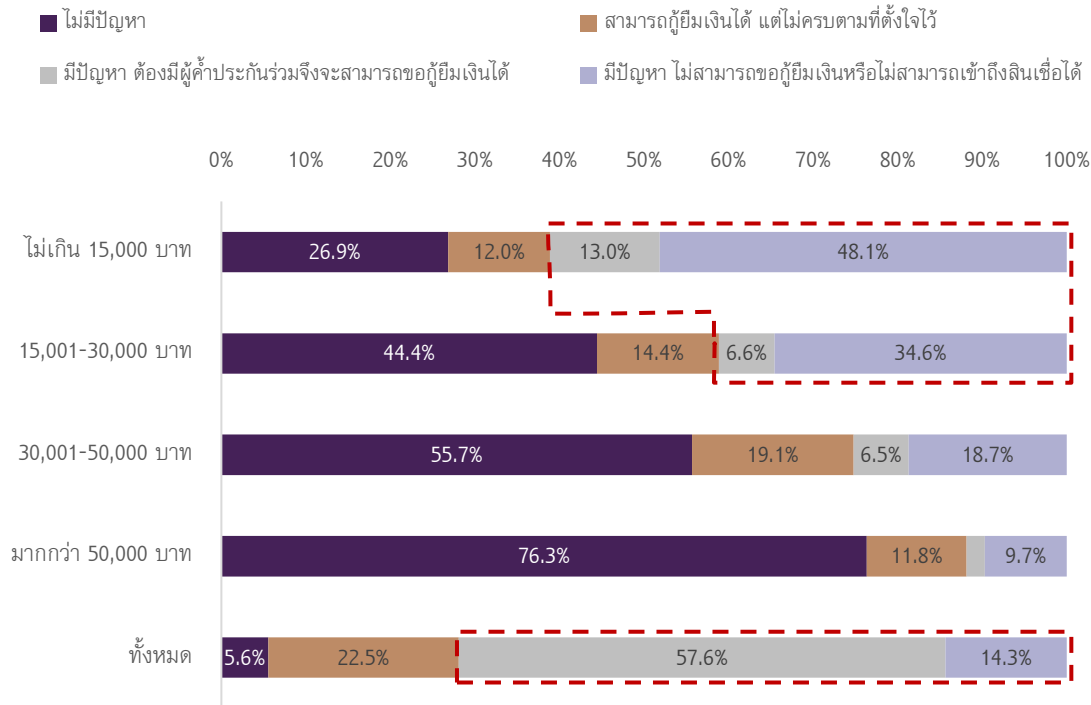
หมายเหตุ : นับเฉพาะผู้บริโภคที่มีหนี้สิน

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูล SCB EIC Consumer survey 2024 สํารวจ ณ 14 - 22 ส.ค. 2024 (จํานวนตัวอย่าง 1,869 คน)

นอกจากนี้ (5) กลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยยังมีปัญหาในการเข้าถึงสินเชื่อมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งผู้มีปัญหาส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือสถาบันการเงิน สาเหตุสำคัญเพราะไม่เข้าเงื่อนไข

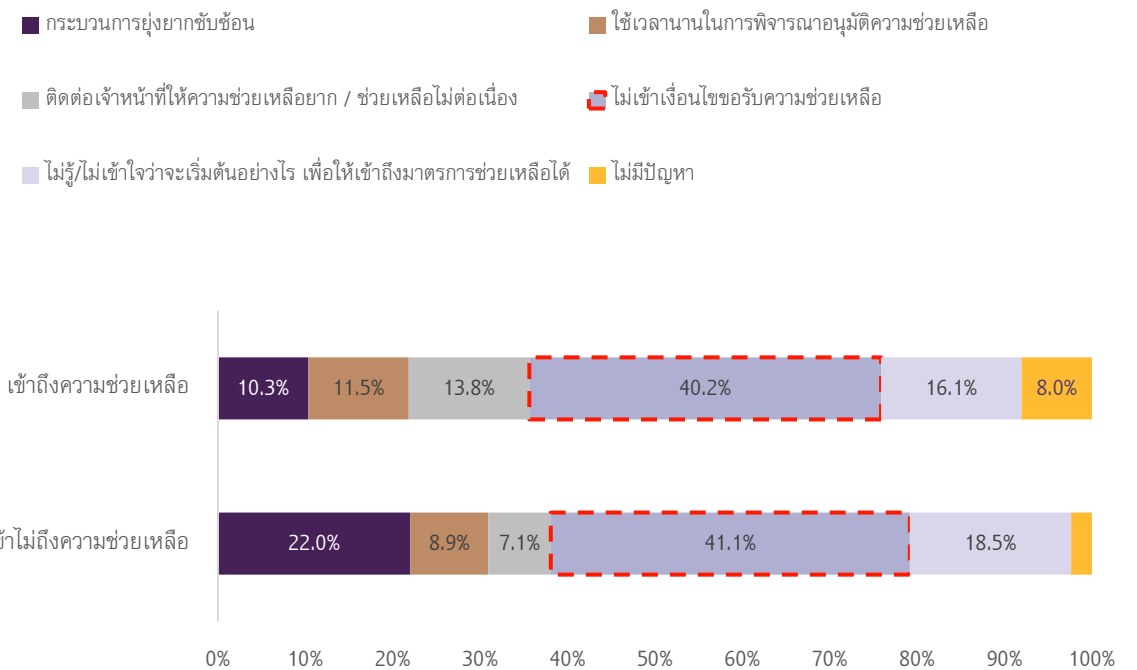
สัดส่วนผู้มีปัญหาในการเข้าถึงสินเชื่อ หรือกู้ยืมเงินเพิ่มเติมจากสถาบันการเงิน แบ่งตามระดับรายได้

หน่วย : %

สัดส่วนผู้มีปัญหาในการเข้าถึงสินเชื่อที่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือสถาบันการเงิน

หน่วย : %

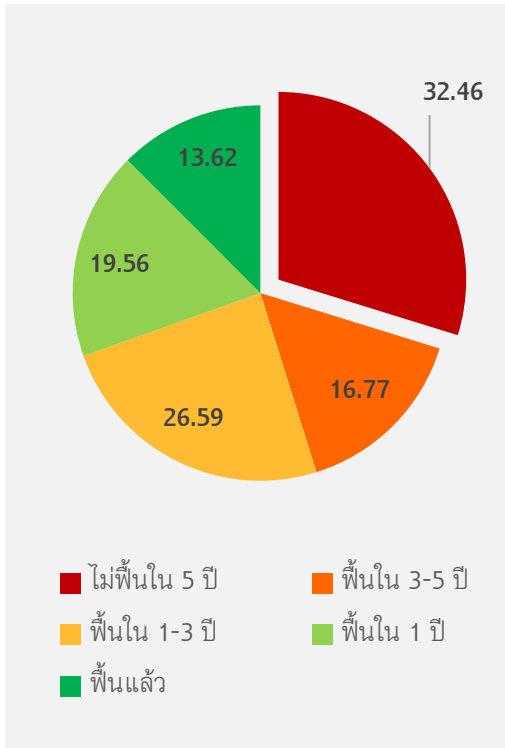

กลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท มากกว่า 60% มีปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อ โดยเกือบครึ่งหนึ่งไม่สามารถกู้เงินได้เลย รองลงมาคือกลุ่มรายได้ 15,000 – 30,000 บาท มีสัดส่วนกว่า 40% ที่มีปัญหาในการเข้าถึงสินเชื่อ โดย 1 ใน 3 ไม่สามารถกู้เงินได้เลย

คนที่ไม่มีปัญหาในการเข้าถึงสินเชื่อส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือสถาบันการเงินได้ เพราะไม่เข้าเงื่อนไข หรือกระบวนการยุ่งยากซับซ้อน หรือยังไม่รู้หรือไม่เข้าใจว่าจะเริ่มอย่างไร

หากมองไปในระยะปานกลาง SCB EIC ประเมิน 1 ใน 3 ของครัวเรือนไทยที่มีหนี้จะยังไม่หลุดพ้นจากปัญหารายได้ไม่พอรายจ่าย

ประเมินระยะเวลาฟื้นตัวของครัวเรือนไทยที่มีหนี้ภายใน 5 ปี โดย SCB EIC

Economic activity	Working status	HH income per month (Baht)							
		< 10K	10 – 20K	20 – 30K	30 – 40K	40 – 50K	50 – 60K	60 – 100K	> 100K
Agriculture	Employers								
	Self-employed								
	Employees								N/A
Service	Employers								
	Self-employed								
	Employees								
Industrial	Employers								
	Self-employed								
	Employees								

- ครัวเรือนรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท/เดือน มีความเสี่ยงสูงที่จะไม่ฟื้นตัวเลยใน 5 ปีข้างหน้า คิดเป็น 1 ใน 3 ของครัวเรือนที่มีหนี้ (ราว 3 ล้านครัวเรือน)
- ครัวเรือนที่มีกิจการตัวเอง (มีลูกจ้าง) และรายได้ต่ำ มีความเสี่ยงจะไม่ฟื้นตัวมากที่สุด
- ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอิสระในภาคบริการและอุตสาหกรรม และรายได้ต่ำ มีความเสี่ยงจะฟื้นตัวช้า

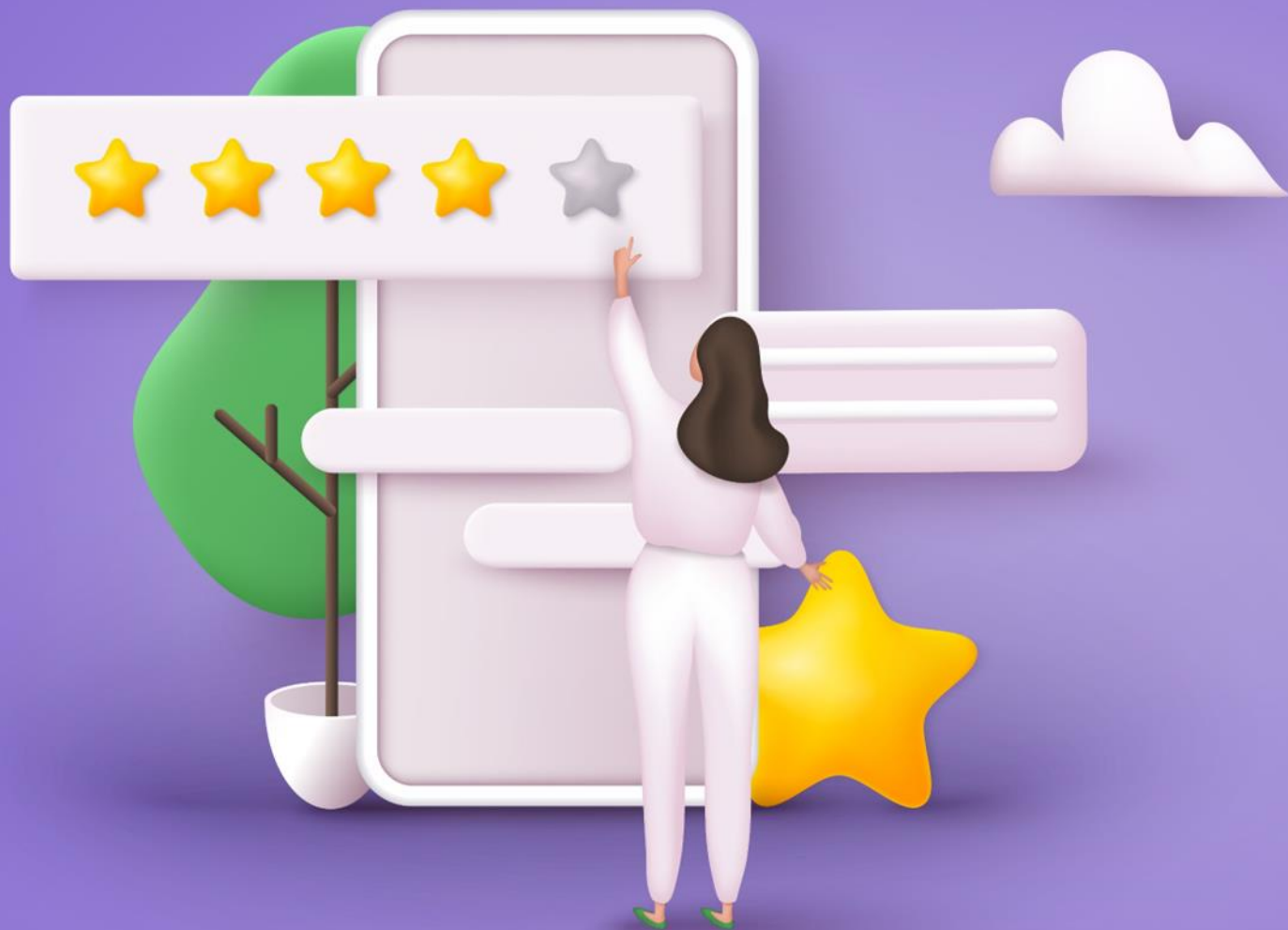
หมายเหตุ : (1) ระยะเวลาฟื้นตัว ประเมินจากระยะเวลาที่ประมาณรายได้ครัวเรือนจะเริ่มสูงกว่ารายจ่าย (รวมรายจ่ายชำระหนี้) (2) กลุ่มที่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือสถาบันการเงิน ส่วนใหญ่จะได้รับความช่วยเหลือผ่านมาตรการพักชำระหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ และสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำพิเศษ

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และจากข้อมูล SCB EIC Consumer survey 2024 สัปดาห์ 14 - 22 ส.ค. 2024 (จำนวนตัวอย่าง 1,869 คน)

SCB EIC ประเมินว่า ยังมีลูกหนี้ Potential ที่มีปัญหาชำระหนี้ชั่วคราว แต่จะกลับมาคืนหนี้ได้ปกติ หากได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพิ่มเติม ดังนั้นแนวทางการช่วยเหลือลูกหนี้ทุกกลุ่มให้ทั่วถึง จึงควรปรับให้ตรงกับปัญหาของลูกหนี้แต่ละกลุ่ม และสร้างแรงจูงใจปรับพฤติกรรมให้กลับมาคืนหนี้ได้

แนวทางการช่วยเหลือลูกหนี้อย่างยั่งยืน ตรงปัญหาลูกหนี้แต่ละกลุ่ม

ข้อมูล SCB EIC Consumer survey 2024	ลูกหนี้ที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ (คิดเป็น 37.2% ของผู้บริโภคที่มีหนี้)	ลูกหนี้ที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว แต่ยังไม่ฟื้นตัว (6.8%)	ลูกหนี้ที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว และมีแนวโน้มฟื้นตัว (20.3%)	ลูกหนี้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ (35.7%)
รายได้ต่อเดือน (บาท)	● <30,000	● <30,000	● 30,000-50,000	● >50,000
ประเภทสินเชื่อหลัก	สินเชื่อบัตรเครดิต ที่อยู่อาศัย และบัตรเครดิตเงินสด	สินเชื่อบัตรเครดิต ที่อยู่อาศัย และบัตรเครดิตเงินสด	สินเชื่อบัตรเครดิต ที่อยู่อาศัย และบัตรเครดิตเงินสด	สินเชื่อที่อยู่ออาศัย บัตรเครดิต และรถยนต์
พฤติกรรมชำระหนี้	● 53% ชำระหนี้ขั้นต่ำ / ผิดนัดชำระหนี้บางครั้ง	● 39% ชำระหนี้ขั้นต่ำ / ผิดนัดชำระหนี้บางครั้ง	● 84% ชำระหนี้สม่ำเสมอ	● 97% ชำระหนี้สม่ำเสมอ
ความต้องการช่วยเหลือแก้หนี้	สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การปรับโครงสร้าง และรวมหนี้	การปรับโครงสร้าง	สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การปรับโครงสร้าง และรวมหนี้	-
	☹️ Left behind ----> ให้เข้าถึง	😓 Try harder ----> ให้เริ่มฟื้น	😊 Preferred help ----> ให้ฟื้นต่อ	😊 Self-disciplined ----> ให้มั่นคง
แนวทางช่วยเหลือลูกหนี้ครบวงจร	ดึงลูกหนี้นอกระบบสู่ในระบบผ่าน Risk-based pricing : กำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงของลูกหนี้ โดยสามารถปรับเพดานดอกเบี้ยให้ช่วยเหลือลูกหนี้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้มากขึ้น พัฒนาระบบสินเชื่อด้วย Alternative data : ใช้ข้อมูลทางเลือกช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของผู้กู้ เช่น พฤติกรรมชำระค่าสาธารณูปโภค รายได้หรือพฤติกรรมการซื้อขายของออนไลน์ เพิ่มรายได้ : เสริมทักษะหรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ เสริมสร้างความรู้ทางการเงิน : พฤติกรรม/ทัศนคติการก่อหนี้ และการจัดลำดับการชำระหนี้	ปรับโครงสร้างหนี้ระยะยาว : ผ่านมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ที่ครอบคลุมขึ้น เช่น ขยายระยะเวลาชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย พักเงินต้นนานขึ้น เพิ่มรายได้ : เสริมทักษะหรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ ติดตามและให้คำปรึกษาทางการเงินเชิงรุก : ให้คำปรึกษาด้านการจัดการรายได้และรายจ่ายอย่างใกล้ชิด พร้อมเครื่องมือช่วยวางแผนการเงิน	สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการฟื้นตัว (Recovery loans) : สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น เงินลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก เสริมสร้างความรู้ทางการเงิน : โปรแกรมการจัดการทางการเงินระยะยาวเพื่อสร้างวินัยทางการเงินและป้องกันความเสี่ยงผิมนัดชำระหนี้ ส่งเสริมวินัยการออมระยะยาว : โครงการจับคู่เงินออม (Savings match) โดยภาครัฐสนับสนุนเงินออมตามสัดส่วน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออม	ป้องกันความเสี่ยงผิมนัดชำระหนี้ : ติดตามสถานะลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้บริหารจัดการหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแรงจูงใจทางการเงินให้ชำระคืนหนี้ล่วงหน้า ช่วยสร้างพฤติกรรมที่ดี ส่งเสริมวินัยการออมระยะยาว : เพิ่มการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีผลตอบแทนเพียงพอต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น
แนวทางมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ทุกกลุ่ม	ขยายความครอบคลุมมาตรการปรับโครงสร้างหนี้แบบร่วมจ่าย (Copayment) ระหว่างภาครัฐและเจ้าหนี้แบบ Risk-sharing ให้ครอบคลุมลูกหนี้ Bank (รวม SFIs) และ Non-Bank ทุกกลุ่ม รวมถึงเพิ่มแรงจูงใจให้ลูกหนี้อยากปิดจบหนี้ได้เร็วขึ้น สร้างฐานข้อมูลกลาง (Open data) สำหรับลูกหนี้ โดยใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลและติดตามสถานะลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปรับมาตรการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์			

ท่านพึงพอใจต่อบทวิเคราะห์นี้เพียงใด?

ความเห็นของท่าน สำคัญกับเรา

ร่วมตอบแบบสอบถาม 6 ข้อ
เพื่อนำไปพัฒนามาตรวิเคราะห์ของ
SCB EIC ต่อไป

คลิกเพื่อทำ
แบบสอบถาม

SCB EIC | ECONOMIC INTELLIGENCE CENTER

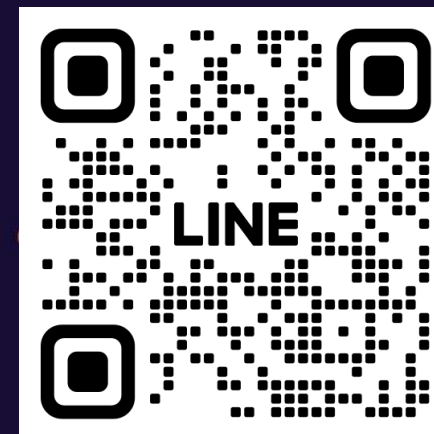
INSIGHTFUL ECONOMIC AND BUSINESS
INTELLIGENCE FOR EFFECTIVE DECISION MAKING

■ WEBSITE

www.scbeic.com

up-to-date with email notification

■ LINE OFFICIAL ACCOUNT

SCB EIC